

הַלְבוֹת מִמֵּרִים פָּרָק ז

א. "בֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה" (דברים כא, יח) הָאָמֹר בְּתוֹרָה הָרִי נִתְפָּרֶשֶׁה בּוֹ סִקְלָה, וְלֹא עָנַשׁ הַכָּתוּב אֶלָּא אִם כֵּן הִזְהִיר. וְהִיכֵן הִזְהִיר "לֹא תֹאכְלוּ, עַל-הָדָם" (ויקרא יט, כו), לֹא תֹאכְלוּ אֲכִילָה הַמְּבִיאָה לְיָדֵי שְׂפִיכוֹת דָּמִים: הָרִי זֶה אֲכִילַת בֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה שְׂאִינוּ נִהְרָג אֶלָּא עַל אֲכִילָה מְכַעֶרֶת שְׂאֹכֵל, שְׁנֹאמֵר "זוֹלֵל, וְסָבָא" (דברים כא, כ); מִפִּי הַשְּׂמוּעָה לְמָדוֹ שֶׁהַזּוֹלֵל הוּא הָאוֹכֵל בְּשׁוֹר (דברים כא, כ); וְסוֹבָא הַשְּׂוֹתָה יֵין בְּרַעֲבָתָנוֹת.

ב. אֲכִילָה זֶה שֶׁהוּא חֵיב עָלֶיהָ דְּבָרִים הַרְבֵּה יֵשׁ בָּהּ, וְהֵן כָּלֵן הַלָּכָה מִפִּי הַקְּבֵלָה. אִינוּ חֵיב סִקְלָה, עַד שְׁיִגְגֵב מִשְׁלָאֲבִיו, וְיִקְנֶה בְּשׁוֹר בְּזוֹל וְיֵין בְּזוֹל, וְיֹאכֵל אוֹתָם חוּץ מִרְשׁוֹת אָבִיו, בַּחֲבוּרָה שְׂכֵלָה רִיקָנִין פְּחוּתִין. וְיֹאכֵל הַבְּשָׂר חֵי וְאִינוּ חֵי, בְּשֵׁל וְאִינוּ בְּשֵׁל, כְּדֶרֶךְ שֶׁהַגִּנְבִּים אוֹכְלִים; וְיִשְׁתֶּה הַיֵּין מְזוּג וְאִינוּ מְזוּג, כְּדֶרֶךְ שֶׁהַגִּרְגָנִין שׁוֹתִים. וְהוּא שְׂיֹאכֵל מִשְׁקָל חֲמִשִּׁים דִּינָר מִבְּשָׂר זֶה בְּמִלְגָּמָה אַחַת, וְיִשְׁתֶּה חֲצִי לֹג מֵיֵין זֶה בְּבֵת אַחַת.

ג. גִּנֵּב מִשְׁלָאֲבִיו, וְאֹכֵל אֲכִילָה זֶה בְּרְשׁוֹת אָבִיו, אוֹ שְׁגִנֵּב מִשְׁלָאֲחֵרִים, וְאֹכֵל אֲכִילָה זֶה הַמְּכַעֶרֶת בֵּין בְּרְשׁוֹת אָבִיו בֵּין בְּרְשׁוֹת אַחֲרֵים הָרִי זֶה פָּטוּר.

ד. וְכֵן אִם גִּנֵּב מִשְׁלָאֲבִיו, וְאֹכֵל אֲכִילָה מְכַעֶרֶת כְּזוֹ בְּרְשׁוֹת אַחֲרִים, וְהִיתָה אֲכִילַת מְצוּה אֶפְלוֹ מִדְּבָרֵיהֶם, אוֹ אֲכִילַת עֲבֵרָה אֶפְלוֹ מִדְּבָרֵיהֶם הָרִי זֶה פָּטוּר: שְׁנֹאמֵר "אִינָנוּ שִׁמְעַ, בְּקִלְנוּ" (דברים כא, כ) שְׂאִינוּ עוֹבֵר בְּאֲכִילָה זֶה, אֶלָּא עַל קוֹלָם; יֵצֵא זֶה שְׁעֵבֶר בָּהּ עַל דְּבָרֵי תוֹרָה, אוֹ שְׂאֹכְלָה בְּדָבָר מְצוּה.

ה. כִּיצַד: אֹכֵל אֲכִילָה זֶה הַמְּכַעֶרֶת עִם הַחֲבוּרָה הָרַעָה שְׂאוֹכֵל עִמָּהֶם, בְּדָבָר מְצוּה, אוֹ שְׂאֹכְלוּ מַעֲשֵׂר שְׁנֵי בִירוּשָׁלַיִם, אֶפְלוֹ אֹכְלוּ בְּתִנְחוּמֵי אֲבָלִים שֶׁהִיא מְצוּה מִדְּבָרֵיהֶם הָרִי זֶה פָּטוּר. וְכֵן אִם אֹכְלָה מִנְּבִלוֹת וְטִרְפוֹת שְׂקָצִים וְרִמָּשִׁים, אֶפְלוֹ אֹכֵל בְּתַעֲנִית צָבוּר שֶׁהִיא עֲבֵרָה מִדְּבָרֵיהֶם הָרִי זֶה פָּטוּר מִן הַמִּיתָה.

ו. אֹכֵל כָּל מֵאֹכֵל, וְלֹא אֹכֵל בְּשׁוֹר בְּהֵמָה אֶף עַל פִּי שְׂאֹכֵל אֲכִילָה זֶה מִבְּשָׂר הָעוֹף, פָּטוּר. וְאִם אֹכֵל אֲכִילָה זֶה מִבְּשָׂר בְּהֵמָה, וְהַשְּׁלִים שְׁעוֹר הַחֲמִשִּׁים דִּינָר מִבְּשָׂר הָעוֹף חֵיב.

ז. שְׁתֶּה כָּל מִשְׁקָה, וְלֹא שְׁתֶּה יֵין פָּטוּר. אֹכֵל בְּשָׂר חֵי, וְשְׁתֶּה יֵין חֵי פָּטוּר: שְׁזֶה קָרִי הוּא, וְאִין אָדָם יָכוֹל לְהַמְשִׁךְ בָּזֶה. וְכֵן אִם אֹכֵל בְּשָׂר מְלִיחַ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לְמִלִּיחָתוֹ, אוֹ שְׁשְׁתֶּה יֵין מִגָּתוֹ פָּטוּר, שְׂאִין אָדָם יָכוֹל לְהַמְשִׁךְ בָּזֶה.

ח. לֹא עָנַשׁ הַכָּתוּב קֶטֶן שְׁלֹא בָּא לְכָלֵל הַמְצוּוֹת. וְכֵן אִישׁ שֶׁגָּדֵל וְהָרִי הוּא בְּרְשׁוֹת עֲצָמוֹ, אִינוּ נִסְקָל מִפְּנֵי שְׁגִיבָה וְאֹכֵל וְשְׁתֶּה אֲכִילָה זֶה הַמְּכַעֶרֶת. הֵא כִיצַד: מִפִּי הַשְּׂמוּעָה לְמָדוֹ שְׂאִין דִּין זֶה אֶלָּא בְּבֶן שְׁלוֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד, שֶׁהִבִּיא שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת, וּמִשְׁיָבִיא שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת, עַד שִׁיקִּיף הַשְּׁעָר אֶת כָּל הַגִּיד. וְאַחֵר שֶׁהִקִּיף הַשְּׁעָר אֶת כָּל הַגִּיד הָרִי הוּא בְּרְשׁוֹת עֲצָמוֹ, וְאִינוּ נִסְקָל.

ט. כָּל יָמָיו שְׁלֵבֵן סוֹרֵר וּמוֹרֶה, אִינָן אֶלָּא שְׁלוֹשָׁה חֲדָשִׁים מֵאַחֵר שְׁיָבִיא שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת. לְפִי שְׂאִפְשָׁר שְׁתַּתְּעֵבֶר אֶשְׁתּוֹ, וְיִהְיֶה עֲבֵרָה נָפֵר בְּשְׁלוֹשָׁה חֲדָשִׁים; וְנֹאמֵר "כִּי-יִהְיֶה לְאִישׁ, בֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה" (דברים כא, יח), וְלֹא אֵב סוֹרֵר וּמוֹרֶה. הֵא לְמִדַּת

שָׁאם הִקִּיף הַשַּׁעַר אֶת כָּל הַגִּיד, קָדָם שֵׁשִׁלִּים שְׁלוֹשָׁה חֲדָשִׁים
הָרִי זֶה פָּטוּר.

י. פִּיצַד דָּנִין בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה: מְבִיאִין אוֹתוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ תַּחֲלָה
לְבֵית דִּין שְׁלֹשָׁלֹשָׁה, וְאוֹמְרִין לָהֶן "בִּנְנוּ זֶה סוֹרֵר וּמוֹרֶה" (דברים
כא, כ). וּמְבִיאִין שְׁנֵי עֲדִים שְׁגָנֵב מִשְׁלָאָבִיו, וְקָנָה בָּשָׂר וַיֵּין בָּמָה
שְׁגָנֵב, וְאָכַל אוֹתָם אָכִילָה הָאֻמוּרָה, אַחֵר הִתְרָאָה; וְזוֹ הִיא
עֲדוּת הָרֵאשׁוֹנָה. וּמִלְקִין אוֹתוֹ, כְּשֶׁאֵר מְחִיבֵי מִלְקוֹת שֶׁנֶּאֱמַר
"וַיִּסְרוּ אוֹתוֹ, וְלֹא יִשְׁמַע אֲלֵיהֶם" (דברים כא, יח).

יא. חֲזַר וּגְנֵב מִשְׁלָאָבִיו, וְאָכַל אָכִילָה זֶה אָבִיו וְאִמּוֹ מְבִיאִין
אוֹתוֹ לְבֵית דִּין שְׁלֹשָׁלֹשָׁה, וּמְבִיאִין שְׁנֵים וּמַעֲדִין
עָלָיו שְׁגָנֵב, וְאָכַל אָכִילָה זֶה הָאֻמוּרָה, אַחֵר שֶׁהִתְרוּ בוֹ; וְזוֹ הִיא
עֲדוּת אַחֲרוֹנָה אֲפִלּוּ הָיוּ הַשְּׁנַיִם הָרֵאשׁוֹנִים, הֵם הָאֲחֵרוֹנִים.
וְאַחֵר שֶׁמִּקְבָּלִין עֲדוּתָן, בּוֹדְקִין אוֹתוֹ, שֶׁמָּא הִקִּיף הַשַּׁעַר אֶת
כָּל הַגִּיד. אִם לֹא הִקִּיף, וְלֹא שָׁלְמוּ לוֹ שְׁלוֹשָׁה חֲדָשִׁים גּוֹמְרִין
דֵּינוּ כְּדֶרֶךְ כָּל הַרוּגֵי בֵּית דִּין, וְסוֹקְלִין אוֹתוֹ. וְאִינוּ נִסְקָל עַד
שִׁיְהִיו שֵׁם שְׁלוֹשָׁה הָרֵאשׁוֹנִים שֶׁנֶּאֱמַר "בִּנְנוּ זֶה" (דברים כא, כ),
זֶה הוּא שְׁלָקָה בַּפְּנִיכֶם. וְאִם מָחִלּוּ לוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ, קָדָם שִׁיְגָמֵר
דֵּינוּ פָּטוּר.

יב. בָּרַח עַד שְׁלֹא נִגְמַר דֵּינוּ, וְאַחֵר כִּף הִקִּיף הַשַּׁעַר מִלְמָטָה
פָּטוּר. וְאִם מִשְׁנִגְמַר דֵּינוּ בָּרַח אֲפִלּוּ הִזְקִין כָּל עֵת שִׁימָצָא,
יִסְקָל: שֶׁכָּל מִי שֶׁנִּגְמַר דֵּינוּ הָרִי הוּא כְּהַרוּג, וְאִין לוֹ דָם.

יג. הָיָה אָבִיו רוֹצֵה, וְאִמּוֹ אֵינָה רוֹצֵה, אִמּוֹ רוֹצֵה, וְאָבִיו אֵינּוּ
רוֹצֵה אֵינּוּ נַעֲשֶׂה בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה, שֶׁנֶּאֱמַר "וְתַפְּשׁוּ בוֹ, אָבִיו
וְאִמּוֹ" (דברים כא, יט). הָיָה אֶחָד מֵהֶן גָּדָם, אוֹ חֲגֹר, אוֹ אֵלֶם, אוֹ
סוּמָה, אוֹ חֵרֶשׁ אֵינּוּ נַעֲשֶׂה בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה: שֶׁנֶּאֱמַר "וְתַפְּשׁוּ
בוֹ", וְלֹא גְדָמִים; "וְהוֹצִיאוּ אוֹתוֹ" (שם), וְלֹא חֲגָרִים; "וְאָמְרוּ"
(דברים כא, כ), וְלֹא אֵלִמִּים; "בִּנְנוּ זֶה" (שם), וְלֹא סוּמִים; "אֵינְנוּ
שִׁמַּע, בְּקִלְנוּ" (שם), וְלֹא חֲרָשִׁים.

יד. גִּזְרַת הַכְּתוּב הִיא, שְׁלֹא יִסְקָל אֵלָּא בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה; אֲבָל
הַבֵּת אֵינָה נִדְנֶת בְּדִין זֶה, שְׂאִין דְּרָכָה לְהַמְשִׁךְ בְּאָכִילָה וּשְׁתִּיָּה
כְּאִישׁ: שֶׁנֶּאֱמַר "בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה" (דברים כא, יח) וְלֹא בֵּת, וְלֹא
טְמֵטוֹם, וְאַנְדְּרִגִּינוֹס.

טו. טְמֵטוֹם שֶׁנִּקְרַע, וְנִמְצָא זָכָר אֵינּוּ נַעֲשֶׂה בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה:
שֶׁנֶּאֱמַר "כִּי־יִהְיֶה לְאִישׁ, בֶּן" (דברים כא, יח), עַד שִׁיְהִיָּה בֶּן מִשְׁעַת
הַיּוֹהָ.

טז. בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה, צָרִיף הַכְּרָזָה. וְכִיצַד מְכַרְיִזִין עָלָיו: כּוֹתְבִין
לְכָל יִשְׂרָאֵל, בְּבֵית דִּין שְׁלֹשָׁלֹשִׁים סָקְלָנוּ פְּלוּנִי מִפְּנֵי שֶׁהָיָה סוֹרֵר
וּמוֹרֶה.

יז. בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה הָרִי הוּא כָּכָל הַרוּגֵי בֵּית דִּין, שֶׁמִּמּוֹנָם
לְיֹרְשֵׁיהֶן: שֶׁאֵף עַל פִּי שְׂאָבִיו גָּרָם לוֹ סָקְלָה, הָרִי הוּא יוֹרֶשׁ
כָּל נִכְסָיו.

הלכות אבל

יש בכללן ארבע מצוות אחת מצות עשה, ושלוש מצוות לא תעשה; וזה הוא פרטן: (א) להתאבל על הקרובים, ואפלו כוהן מטמא ומתאבל על הקרובים, ואין אדם מתאבל על הרוגי בית דין, ולפי זה כללתי הלכות אלו בספר זה שהן מעין קבורה ביום מיתה שהיא מצות עשה; (ב) שלא יטמא כוהן גדול לקרובים; (ג) שלא יפגס עם המת באהל; (ד) שלא יטמא כוהן הדיוט לנפש אדם אלא לקרובים בלבד. ובאור מצוות אלו בפרקים אלו.

הלכות אבל פרק א

א. מצות עשה להתאבל על הקרובים, שנאמר "ואכלתי חטאת היום, הייטב בעיני ה'" (ויקרא י"ט). ואין אבלות מן התורה אלא ביום ראשון בלבד, שהוא יום המיתה ויום הקבורה. אבל שאר השבעה אינן דין תורה, אף על פי שנאמר בתורה "ויעש לאביו אבל, שבעת ימים" (בראשית נ"י): נתנה תורה, ונתחדשה הלכה; ומשה רבנו תקן להם לישראל שבעת ימי אבלות, ושבעת ימי המשתה.

ב. מאימתי יתחייב אדם באבל, משיסתם הגולל. אבל כל זמן שלא נקבר המת, אינו אסור בדבר מן הדברים שהאבל אסור בהן; ומפני טעם זה, רחץ דויד המלך וסך כשמת הילד, קדם שיקבר.

ג. הרוגי מלכות, שאין מניחין אותן להקבר מאימתי מתחילין להתאבל עליהן, ולמנות שבעה ושלושים: משנתיאשו מלשאל למלך לקברן, אף על פי שלא נתיאשו מלגנוב אותן. מי שטבע בנהר, או מי שאכלתהו חיה רעה משנתיאשו לבקש. מצאוהו אברים אברים אין מונין לו עד שימצא ראשו ורבו, או יתיאשו מלבקש.

ד. מי שדרפן לשלח המת למדינה אחרת לקברו, ואינם יודעים מתי יקבר מעת שיחזירו פניהן מללוותו, מתחילין למנות שבעה ושלושים, ומתחילין להתאבל.

ה. הנפלים, אין מתאבלין עליהן. וכל שלא שהה שלושים יום באדם, הרי זה נפל; אפלו מת ביום שלושים, אין מתאבלין עליו. ואם ידע בודאי שנלד לתשעה חודשים גמורים אפלו מת ביום שנלד, מתאבלין עליו.

ו. בן תשעה חודשים שנלד מת, ובן שמונה שמת אפלו לאחר שלושים יום, ומי שיצא מחתן או מסרס, אף על פי שפלו לו חודשיו הרי זה כנפל, ואין מתאבלין עליהן, ולא יתעסקו עמהם.

ז. כל הרוגי מלכות אף על פי שבדין המלך נהרגו, והתורה נתנה לו רשות להרגן הרי אלו מתאבלין עליהן, ואין מונעין מהן כל דבר; וממונם למלך, ונקברין בקברי אבותיהן. אבל כל הרוגי בית דין אין מתאבלין עליהן אבל אוננין, שאין אנינות אלא בלב; ואין נקברין עם אבותיהן עד שיתאכל הבשר, וממונם ליורשיהם.

ח. כל הפורשין מדרך צבור, והם האנשים שפרקו על המצוות מעל צוארן, ואינן נכללין בכלל ישראל בעשיית המצוות וכבוד המועדות, ושיבת בתי כנסיות ובתי מדרשות, אלא הרי הן כן בני חורין לעצמן, כשאר האמות, וכן המינים והמשמדים והמוסרין כל אלו אין מתאבלין עליהן; אלא אחיהם ושאר קרוביהם לובשין לבנים ומתעטפים לבנים, ואוכלים ושותים ושומחים: שאבדו שונאיו שלהקדוש ברוך הוא, ועליהם הכתוב אומר "הלוא משנאיה ה' אשנא" (תהילים קלט, כא).

ט. המאבד עצמו לדעת אין מתעסקין עמו לכל דבר, ולא מתאבלין עליו, ולא מספידין אותו. אבל עומדין עליו בשורה, ואומרים עליו ברכת אבלים וכל דבר שהוא כבוד לחיים. ואיזה הוא המאבד עצמו לדעת: לא שעלה לראש הגג, ונפל ומת; אלא האומר הריני עולה לראש הגג, וראה אותו שעלה מיד דרך כעס, או שהיה מצר, ונפל ומת הרי זה בחזקת שאבד עצמו לדעת.

י. אבל אם ראו אותו חנוק ותלוי באילן, או הרוג ומשלוך על גב סיפו הרי זה בחזקת כל המתים, ומתעסקין עמו, ואין מונעין ממנו דבר.

הלכות אבל פרק ב

א. אלו שאדם חייב להתאבל עליהן דין תורה אמו ואביו, בנו ובתו, אחיו ואחותו מאביו. ומדבריהם שיתאבל האיש על אשתו הנשואה, וכן האשה על בעלה, ומתאבל על אחיו ועל אחותו שהן מאמו.

ב. אפלו הכוהן, שאינו מטמא לאחיו ואחותו מאמו, ולא לאחותו הנשואה, אף על פי שהיא מאביו מתאבל הוא עליהן; ואם היתה אחותו זו הנשואה מאביו, הרי הוא מתאבל עליה דין תורה.

ג. בנו או אחיו הבא מן השפחה, או מן הנכרית אינו מתאבל עליהן כלל. וכן מי שנתגיר הוא ובניו, או נשתחרר הוא ובניו אין מתאבלין זה על זה. וכן אשתו ארוסה, אינו מתאבל עליה ולא אונן; וכן היא לא אוננת ולא מתאבלת עליו.

ד. כל הקרובים שהוא חייב להתאבל עליהן הרי זה מתאבל עמהם בפניהם, מדברי סופרים. כיצד: הרי שמת בן בנו, או אחי בנו, או אם בנו חייב לקרע בפני בנו, ולנהג אבלות בפניו; אבל שלא בפניו, אינו חייב. וכן בשאר הקרובים.

ה. אשתו הנשואה אף על פי שהוא מתאבל עליה אינו מתאבל עמה על שאר קרוביה, אלא על אביה ועל אמה בלבד: משום כבוד אשתו, נוהג אבלות עליה בפניה.

ו. כיצד: מי שמתה חמותו או חמיו כופה מטתו, ונוהג אבלות עם אשתו בפניה; אבל שלא בפניה, אינו נוהג אבלות. וכן האשה שמת חמיה או חמותה נוהגת אבלות, בפני בעלה. אבל שאר קרוביהן כגון שמת אחי אשתו או בנה, והאשה שמת אחי בעלה או בנו אין מתאבלין זה עם זה.

ז. וכן יראה לי שאם מתה אשת קרובו או בעל קרובתו, כגון שמתה אשת בנו או בעל בתו אינו חייב להתאבל עמהן. וכן כל כיוצא בזה.

ח. כמה חמורה מצות אבל שהרי הכוהן נדחית לו הטמאה מפני קרוביו, כדי שיתעסק עמהן ויתאבל עליהן: שנאמר "כי, אם-לשארו, הקרב, אליו: לאמו ולאביו . . . לה, יטמא" (ויקרא כא, ב-ג), מצות עשה שאם לא רצה להטמא, מטמאין אותו בעל כרחו.

ט. כמה דברים אמורים, בזכרים שהזהירו על הטמאה. אבל הכוהנות הואיל ואינן מזהרות על הטמאה, כך אינן מצוות להטמא לקרובים: אלא אם רצו, מטמאות; ואם לא רצו, לא יטמאו.

י. אשתו שלכוהן מטמא לה על כרחו, ואינו מטמא לה אלא מדברי סופרים: עשו אותה כמת מצוה כיון שאין לה יורש אלא הוא, לא תמצא מי שיתעסק בה אלא הוא. ואינו מטמא אלא לנשואה בלבד; אבל הארוסה, לא יטמא לה.

יא. וכן כל אותן שאמרנו שאין מתאבלין עליהן, כגון הרוגי בית דין, והפורשים מדרפי צבור, והנפלים, והמאבד עצמו לדעת אין הכוהן מטמא להן.

יב. ועד מתי הוא מצוה להטמא לקרוביו, עד שיסתם הגולל. אבל מאחר שנסתם הגולל, הרי הן כשאר כל המתים שאם נטמא בהן, לוקה.

יג. אשתו הפסולה, אינו מטמא לה; לפיכך מי ששמעה שמת בעלה ונשאת, ובא בעלה שניהן אין מטמאין לה, שהרי היא פסולה לשניהן. אבל מטמא הוא לאמו, אף על פי שהיא חללה; וכן מטמא לבנו ולבתו ולאחיו ולאחותו, אף על פי שהן פסולין אפלו היו ממזרין, מטמא להן.

יד. אחותו הנשואה אינו מטמא לה, אף על פי שהיא נשואה לכוהן: שנאמר "הבתולה הקרובה אליו, אשר לא-היתה לאיש" (ויקרא כא, ג). "הבתולה", פרט לאנוסה ומפתה; יכול שאני מוציא אף הבוגרת, או מכת עץ תלמד לומר "אשר לא-היתה לאיש", מי שהייתה בידי איש.

טו. "אשר לא-היתה לאיש" (ויקרא כא, ג) פרט לארוסה, שאינו מטמא לה, אף על פי שהיא ארוסה לכוהן. נתגרשה אחותו מן הארוסין, מטמא לה שנאמר "הקרובה אליו" (שם), להביא את המתגרשת מן הארוסין. אחיו ואחותו מאמו, אינו מטמא להן: שנאמר "ולבנו ולבתו ולאחיו. ולאחותו" (ויקרא כא, ב-ג) מה בנו הראוי לירשתו, אף אחיו ואחותו הראויים לירשתו.

טז. הספקות, אינו מטמא להן: שנאמר "לה, יטמא" (ויקרא כא, ג) מטמא הוא על הודאי, ואינו מטמא על הספק. לפיכך הולדות שנתערבו, והבן שהוא ספק בן שבעה לאחרון או בן תשעה לראשון, וכן כל כיוצא בהן אינו מטמא להן מספק. וכן כל המתגרשת ספק גרושין, או בגט פסול אינו מטמא לה.

יז. אין הכוהן מטמא לאבר מן החי מאביו, ולא לעצם מעצמות אביו. וכן המלקט עצמות אביו אינו מטמא להן, אף על פי שהשדרה קיימת. נקטע ראשו שלאביו, אינו מטמא לו: שנאמר

"לֹא־בִּי" (ויקרא כא,ב) בְּזִמְנָן שֶׁהוּא שָׁלֵם, וְלֹא בְּזִמְנָן שֶׁהוּא חָסֵר.
וְכֵן שְׁאֵר הַקְּרוּבִים.

יח. הַטְּמֵאָה לְקְרוּבִים דְּחוּיָהּ הִיא, וְלֹא הַתָּרָה לְכָל. לְפִיכָךְ
אָסוּר לְכוּהֵן לְהַטְמִיא לַמֵּת, אֲפִלּוּ בְּעֵת שֶׁמְטַמֵּא לְקְרוּבִי
שֶׁנֶּאֱמָר "לָהּ, יִטְמָא" (ויקרא כא,ג), אֵינוּ מְטַמֵּא לְאַחֵרִים עֲמָה:
שֶׁלֹּא יֹאמַר הוּאֵיל וְנִטְמַאתִי עַל אָבִי, אֲלֶקֶט עֲצָמוֹת פְּלוֹנִי, אֶגַּע
בְּקֶבֶר פְּלוֹנִי.

יט. לְפִיכָךְ כּוּהֵן שְׂמֵת לוֹ מֵת צָרִיךְ לְהִזָּהֵר וּלְקַבְּרוֹ בְּסוֹף בֵּית
הַקְּבָרוֹת, כְּדִי שֶׁלֹּא יִכָּנֵס לְבֵית הַקְּבָרוֹת, וְלֹא יִטְמֵא בַּקְּבָרוֹת
אַחֵרִים, כְּשִׁיקְבֹּר מֵתוֹ.